

Sygn. akt. I ACa 681/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny

w składzie:

<u>Przewodniczący</u>	SSA Kazimierz Rusin
Sędziowie:	SA Grażyna Demko SO del. Małgorzata Moskwa (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Cecylia Solecka

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2015 r. na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółka Akcyjna w Ł.**

przeciwko **Szpitalowi Wojewódzkiemu Nr (...). J. K. w R.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu - Gospodarczego w Rzeszowie

z dnia 6 października 2014 r., sygn. akt VI GC 237/14

I. **o d d a l a** apelację,

II. **z a s ą d z a** od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego .

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 6 października 2014 r. oddalił powództwo powoda (...) S.A. z siedzibą w Ł. skierowane przeciwko Szpitalowi Wojewódzkiemu nr (...) im. Świętej J. K. w R. o zapłatę kwoty 77 189, 46 zł z ustawowymi odsetkami oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3 617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie powyższe zapadło przy następujących ustaleniach faktycznych:

Pozwany szpital w wyniku przetargu w ramach postępowania o zamówienie publiczne zawarł następujące umowy:

- z (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w dniu 8 czerwca 2011 r., oznaczoną numerem (...), której przedmiotem była dzierżawa aparatów do hemodializ, a następnie w dniu 29 marca 2013 r. umowę nr (...) na zakup i dostawę środków dezynfekujących oraz w dniu 8 sierpnia 2013 r. umowę nr (...) o numerze (...), której przedmiotem był zakup i dostawa sprzętu medycznego,

- z M. P. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) z siedzibą w K. w dniu 16 lipca 2012 r. umowę aneksowaną w dniu 13 stycznia 2014 r. na zakup i dostawę szwów chirurgicznych i materiałów dodatkowych do przeprowadzania zabiegów operacyjnych

- z (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. umowę oznaczoną numerem (...) w dniu 11 maja 2012 r. oraz oznaczoną numerem (...) w dniu 11 czerwca 2012 r., obie mające za przedmiot zakup, dostawę i przechowywanie wyrobów medycznych,

- z (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w dniu 7 grudnia 2010 r. umowę oznaczoną numerem (...), aneksowaną umowami z dnia 1 stycznia 2012 r., 25 kwietnia 2012 r. i 23 maja 2013 r. a następnie umowę w dniu 11 maja 2012 r. oznaczoną numerem (...), których przedmiotem był zakup, dostawa i przechowywanie wyrobów medycznych,

- z przedsiębiorcą (...) S.A. z siedzibą w S. dwie umowy w zakresie zakupu i dostawy płynów infuzyjnych i do żywienia pozajelitowego, pierwszą w dniu 3 października 2012 r., oznaczoną numerem (...), aneksowaną w dniu 27 września 2013 r. oraz drugą w dniu 19 października 2012 r., oznaczoną numerem (...), a następnie umowę numer (...) w dniu 10 maja 2013 r., aneksowaną w dniu 31 stycznia 2014 r., której przedmiotem był zakup i dostawa antybiotyków

W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych dostawców do Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia w postępowaniu o udzielenie zamówień publicznych pozwany dołączył projekty umów, w których zawarł zakaz podejmowania, bez swojej wiedzy i uprzedniej pisemnej zgody jakichkolwiek czynności, w szczególności zawierania umów, których skutkiem mogło być przejście na osobę trzecią wiarygodności przysługującej wykonawcy w stosunku do zamawiającego albo wstąpienie osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela, a następnie przedsiębiorcy, którzy wygrali przetargi podpisali umowy o treści zgodnej z tymi projektami, składając ponadto oświadczenia, że zapoznali się z tymi warunkami i przyjęli je bez zastrzeżeń, akceptując tym samym ustanowiony zakaz.

Powódka, jako podmiot profesjonalnie zajmujący się obrotem wiarygodnościami i windykacją wiarygodności, a także pośrednictwem pieniężnym, udzielaniem kredytów oraz badaniem rynku finansowego zawarła umowy o współpracy w dniu 29 czerwca 2012 r. z firmą (...) S.A. w S., w dniu 3 września 2012 r. z (...) sp. z o.o. w W., w dniu 8 listopada 2012 r. z (...) sp. z o.o. w W., w dniu 21 stycznia 2013 r. z (...) sp. z o.o. w W. i w dniu 3 czerwca 2013 r. z M. P..

Umowy te zawierały przedmiotowo podobne postanowienia w zakresie obsługi wiarygodności i udzielania poręczeń. Powódka poręczała istniejący i niewymagalny dług, jak również przyszłe zobowiązania szpitali wymienionych w załączniku nr 1 do umowy, w tym również pozwanego do górnej granicy określonej w umowach. Poręczenie obejmowało za każdym razem zarówno zobowiązania z tytułu należności głównych jak i odsetek. Dostawca zobowiązywał się do przekazywania powódce zestawienia wszystkich faktur VAT z danego miesiąca kalendarzowego w wykonaniu umów zawieranych z zakładami wskazywanymi w załączniku nr 1 do umowy, w tym także z pozwanym na koniec miesiąca, w którym je wystawiono, nie później jednak niż do 10-go dnia każdego miesiąca. Ponadto w umowach tych odnotowano, że w przypadku gdyby pozwany szpital nie wywiązywał się z swego zobowiązania i nie regulował zobowiązań względem dostawców, datą zawiadomienia powódki o konieczności spłaty poręczonego zobowiązania będzie ostatni dzień miesiąca, w którym upłynął termin wymagalności poręczonego zobowiązania szpitala, po czym powódka zobowiązana była do zapłaty poręczonego zobowiązania w określonym w umowie terminie przekazała dostawcy zestawienia zapłaconych faktur oraz powiadomienia o tym szpitala.

W wykonaniu tego zobowiązania powódka uiszczała na rzecz wyżej wymienionych dostawców kwoty dochodzone pozwem, obejmujące należności z faktur powiększone o odsetki oraz pomniejszone o prowizje, które zgodnie z umowami przysługiwała powódce, zawiadamiając pozwanego o dokonanej spłacie z jednoczesnym wezwaniem do uiszczenia zaległości.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy, odwołując się do orzeczeń Sądu Najwyższego ocenił, że umowy o współpracy, zawierające poręczenia są ukrytymi umowami cesji wierzytelności i są nieważne wobec braku zgody na ich zawarcie przez organ założycielski. Wyraził pogląd, że należą one do grupy czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela w rozumieniu art. 53 ust. 6 o zakładach opieki zdrowotnej i art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej.

Od powyższego wyroku apelację wniósł powód, domagając się zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia powództwa oraz zasądzenia na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Apelujący zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 53 ustęp 6 i 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej oraz art. 54 ustęp 5 niż 6 ustawy z dn. 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, poprzez zastosowanie wskazanych przepisów w sytuacji, gdy zawarte przez stronę powodową umowy nie stanowią czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela, o której mowa w art. 54 ustęp 5 ww. ustawy jako takie dla swej ważności nie wymagały uzyskania przez strony tychże czynności zgody organu założycielskiego,

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 83 § 1 k.c. poprzez zastosowanie wskazanych przepisów pomimo, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał na przyjęcie, iż umowy poręczenia zawarte przez stronę powodową z M. P., (...) sp. z o.o., (...) sp. z o.o., (...) S.A., (...) sp. z o.o. zostały zawarte dla pozor,

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 5 k.c. poprzez ich zastosowanie w konsekwencji wybitnego przyjęcia, iż zawarcie przy stroną powodową z dostawcami usług medycznych umów poręczenia jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego tj. zasadą lojalności i rzetelności, w sytuacji, gdy zawarcie umowy poręczenia jak również subrogacja nie wpływają na zmianę wysokości nominalnej wierzytelności, jak również stan zabezpieczenie wierzytelności i tym samym nie pogarszają sytuacji dłużnika.

W obszernym uzasadnieniu swej apelacji powód zawarł szereg argumentów, które w jego ocenie potwierdzają zarzucane naruszenie prawa materialnego.

W odpowiedzi na apelację pozwany podtrzymał swoje stanowisko procesowe i jego uzasadnienie wyrażane w pismach procesowych w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji.

W postępowaniu apelacyjnym, pismem z dnia 31 marca 2015 r., powód rozszerzył swe zarzuty odnoszące się do naruszenia prawa materialnego upatrując źródeł swojego roszczenia w bezpodstawnym wzbogaceniu po stronie powoda.

Pozwany w odpowiedzi na apelację i piśmie złożonym na rozprawie apelacyjnej w dniu 9 kwietnia 2015 r. zawnioskował o przeprowadzenie dowodów z potwierdzenia przelewów z dnia 27 listopada 2014 r. i 23 lutego 2015 r. należności objętych fakturami wystawionymi przez dostawców, a objętych niniejszym pozwem.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Sąd II instancji przyjął za własne ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy. Nie były one kwestionowane przez apelującego.

W odniesieniu do podnoszonych w apelacji błędów w wykładni cytowanych wyżej przepisów na gruncie wykładni teleologicznej i systemowej należy mieć na uwadze, że przepis art. 53 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej był wielokrotnie nowelizowany. W swym pierwotnym brzmieniu stanowił, że mienie publicznego zakładu opieki zdrowotnej obejmuje własność i inne prawa majątkowe, wydzielone z mienia państwowego lub komunalnego. Po nowelizacji ustawą z dnia 20 czerwca 1997 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej oraz o zmianie

niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 4 września 1997 r.) ustęp 2 tego przepisu uzyskał brzmienie, że zbycie lub wynajęcie majątku trwałego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej albo wniesienie tego majątku do spółek lub fundacji jest nieważne bez zgody organu, który utworzył ten zakład. Dopiero w wyniku znacznie późniejszej zmiany tej ustawy, a to na podstawie art. 1 ustawy z dnia 22 października 2010 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U.2010.230.1507) ustawodawca odniósł się w ustępie 6 tego przepisu do czynności prawnej mającej na celu zmianę wierzyciela, stwierdzając, że czynność taka w przypadku zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot, który utworzył zakład. Wydaje on zgodę albo odmawia jej wydania, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych oraz w oparciu o analizę sytuacji finansowej i wynik finansowy samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej za rok poprzedni. W przepisie tym stwierdzono, że zgodę taką wydaje się po zasięgnięciu opinii kierownika samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej.

Przeгляд powyższych nowelizacji jednoznacznie wskazuje na wolę ustawodawcy, aby to organ tworzący samodzielny zakład opieki zdrowotnej wydawał lub odmawiał zgody na dokonanie czynności prawnej mającej na celu zmianę wierzyciela.

Nie uprawnione jest twierdzenie, aby celem tej regulacji było stworzenie katalogu poleceń dla kierowników zakładów opieki zdrowotnej i że przepis art. 53 tej ustawy jest adresowany wyłącznie do kierowników tych jednostek.

Z usytuowania ustępu 6 w grupie regulacji związanych z gospodarką finansową zakładów opieki zdrowotnej nie można, na gruncie wykładni systemowej, wywieść oceny, aby regulacja ta mogła być odnoszona tylko do tych czynności prawnych, których stroną jest SP – ZOZ.

Zagadnienia dotyczące gospodarki finansowej tych podmiotów ujęte zostały w rozdziale 4 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, a w poszczególnych przepisach tego rozdziału następowало rozwinięcie kwestii dotyczących formy działalności, gospodarowania środkami budżetowymi, oceny sytuacji finansowej przez organ założycielski, a w art. 53 ust. 1 wyrażono zasadę, że samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej gospodaruje samodzielnie przekazanymi w nieodpłatne użytkowanie nieruchomościami i majątkiem Skarbu Państwa lub komunalnym oraz majątkiem własnym (otrzymanym i zakupionym).

W kolejnych ustępach art. 53 tej ustawy omówiono wymogi i warunki lub ograniczenia czy zakazy dotyczące takich czynności jak zbycie aktywów trwałych, oddanie go w dzierżawę, najem, użytkowanie, użyczenie, wniesienie majątku lub przysługującego mu do niego prawa w formie aportu do spółek, jego przekazanie fundacji lub stowarzyszeniu oraz czynności prawnych, obejmujących zobowiązania samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, mające na celu zmianę wierzyciela.

Należy dodać, że konstrukcja przepisu zawierająca wyraźne wyróżnienie zobowiązania zakładu opieki zdrowotnej i występującej obok czynności mającej na celu zmianę wierzyciela, która odnosi się do tych zobowiązań potwierdza, że w przepisie tym jest mowa właśnie o czynnościach prawnych zdziałanych bez udziału zakładu opieki zdrowotnej.

Te same cele i funkcje w omawianym obszarze zakłada ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U.2013.217 j.t) w art. 54 ust. 6.

Zakreśla ona dla organu tworzącego uprawnienia nadzorcze i w tym tylko zakresie w uzasadnieniu projektu do ustawy skomentowano to rozwiązanie w odniesieniu do kierownika zespołu, stwierdzając, że w ramach nadzoru sprawowanego nad podmiotem leczniczym niebędącym przedsiębiorcą przez podmiot tworzący, podmiot tworzący dokonuje kontroli i oceny między innymi w zakresie realizacji zadań statutowych, prawidłowości gospodarowania mieniem i środkami publicznymi oraz gospodarki finansowej, a w razie stwierdzenia, iż działania kierownika

podmiotu leczniczego niebędącego przedsiębiorcą są niezgodne z prawem, podmiot tworzący wstrzymuje ich wykonanie oraz zobowiązuje kierownika do ich zmiany lub cofnięcia, a w przypadku niedokonania takiej zmiany przez kierownika, przepis przewiduje możliwość jego odwołania. Uzasadniano również, że rozwiązanie to jest jednym z elementów wzmocnienia nadzoru właścicielskiego nad podmiotem leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – w szczególności nad samodzielnym publicznym zakładem opieki zdrowotnej (por. uzasadnienie do projektu ustawy VI. 3489). Założenia te znalazły wyraz w art. 121 cytowanej ustawy.

Nieuprawnione jest, zatem wnioskowanie w oparciu o uzasadnienie do projektu ustawy o odmiennych celach przepisu art. 54 ust. 5, w szczególności o adresowaniu tego przepisu do kierowników zakładów.

Odnosząc się do wskazywanych w apelacji przypadków, które miałyby uzasadniać postulowaną przez powoda wykładnię art. 53 ust. 6 ustawy z 1991 r. i art. 54 ust. 5 ustawy z 2011 r., należy uznać, że jednostronne czynności sporządzenia testamentu czy zapisu w testamencie lub zapisu windykacyjnego nie należą do kategorii czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela, wymagających zgody organu tworzącego.

Nie należy upatrywać w cytowanych przepisach art. 53 ust. 6 i 54 ust. 5 podstawy prawnej udziału organu tworzącego w czynnościach takich jak przekształcenie spółki z o.o. w spółkę akcyjną czy połączenia spółek, w głównej mierze z uwagi na wspomnianą już wyżej ustaloną w tych przepisach kierunkowość - cel czynności.

Na istotne ratio legis art. 53 ust. 6 i 7 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, polegające na zapobieżeniu narastaniu zadłużenia poszczególnych zakładów opieki zdrowotnej, stanowiących z reguły efekt komercyjnego obrotu wierzytelnościami, w sytuacji, gdy zakłady opieki zdrowotnej mają do spełnienia funkcje lecznicze w interesie ogólnym, a zawieranie umów dostawy, sprzedaży sprzętu medycznego i korzystanie z usług innych podmiotów powinny sprzyjać niezakłóconemu wypełnianiu tych funkcji – wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 czerwca 2014 r., ICSK 428/13, publikowanym na www.sn.pl.

Rozwinięcia celów legislacyjnych reglamentacji działalności gospodarczej zakładów opieki zdrowotnej dokonano w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2015 r. (V CSK 111/14, www.sn.pl), stwierdzając, że ma ona ochronić te jednostki od pełnego uczestnictwa w komercyjnym obrocie gospodarczym i poddać podmiotowi założycielskiemu kontrolę obrotu wierzytelnościami wobec zakładów opieki zdrowotnej (por. także wyroki Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie w sprawach IACa 254/13, IACa 357/13 i 556/14 o niepubl.)

W zakresie niekonstytucyjności omawianych w apelacji regulacji ustawowych i zarzutów powoda w tym zakresie, niezależnie od oceny braku sprzeczności tych przepisów z art. 32 i 64 ust. 1 Konstytucji RP i przyjęcia w świetle art. 31 ust. 3 dopuszczalności ograniczenia w drodze ustawy wolności i praw, przypomnieć należy, że dominujący jest w orzecznictwie pogląd, że wyłączone jest stosowanie przepisów prawa sprzecznych z Konstytucją RP o ile orzekł o powyższym Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2014 r. IV CSK 738/13, www.sn.pl, Legalis, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2011 r. I CSK 410/10, OSNC 2012 nr 1, poz. 14, str. 88, MoP 2012 nr 7, str. 367, Biul. SN 2011 nr 7, Legalis nr 348442, uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r. III CZP 125/05, OSNC 2006/12/194, Wokanda 2006/6/1, Biul. SN 2006/4/7, M.Prawn. 2015/5/259, M.Prawn. 2007/16/894).

Kategoria czynności prawnej z art. 54 ust. 6 cytowanej wyżej ustawy nie zawiera zamkniętego katalogu czynności w wyniku, których dochodzi do zmiany wierzyciela. Niewątpliwie obejmuje umowy przelewu, także powierniczego, indos wekslowy, faktoring czy forfaiting oraz inne tego typu czynności, niekoniecznie z udziałem, jako strony zakładu opieki zdrowotnej, której celem jest zmiana wierzyciela (tak Sąd Najwyższy w powoływanych wyżej orzeczeniach z dnia 6 czerwca 2014 r., ICSK 428/13 i 9 stycznia 2015 r., V CSK 111/14).

Podsumowując tę część rozważań skonstatować należy, iż dochodzone w pozwie roszczenia trafnie zostały poddane ocenie w świetle art. 54, ust. 5 i 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, pod rządą, której

powstały zobowiązania pozwanego. W ich zatem ujęciu podlegały ocenie umowy zawarte przez powoda z wierzycielami pozwanego.

Z ustaleń Sądu Okręgowego jednoznacznie wynika, że umowy o współpracy zawarte przez powoda z firmą (...) S.A. w S., z (...) sp. z o.o. w W., z (...) sp. z o.o. w W., z (...) sp. z o.o. w W. i z M. P. miały na celu zmianę wierzyciela. Powódka według treści tych umów poręczała istniejący i niewymagalny dług, jak również przyszłe zobowiązania pozwanego szpitala, a w przypadku nie wywiązywania się ze swego zobowiązania i nie regulowania zobowiązań przez szpital względem dostawców, zobowiązana była do zapłaty poręczanego zobowiązania w określonym w umowie terminie.

W wyniku ustalonej, zatem i przewidywanej subrogacji ex lege (art. 518 § 1 pkt 1 k.c.) miało dojść do pojawienia się nowego wierzyciela.

W umowach dostawy zawartej przez pozwanego, (których treści zostały ustalone w postępowaniu przed Sądem Okręgowym) powtórzono ustawowy zakaz cesji wierzytelności, skutecznie, zatem nie dopuszczając do cesji wierzytelności na podstawie art. 509 k.c., natomiast, co oczywiste nie wyłączono skutecznie subrogacji, opartej na art. 518 § 1 pkt 1 k.c., skoro powstaje ona ex lege.

Artykuły 509 i 518 kc obejmują dwie zbliżone do siebie instytucje prawne, prowadzące do zmiany wierzyciela, z tym, że w przypadku określonym w art. 509 kc dochodzi do tej zmiany w drodze umowy zawartej przez wierzyciela z osobą trzecią, natomiast drugi stan dotyczy wstąpienia osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela. Zasadnicza różnica polega na tym, że przelew obejmuje całą wierzytelność, a w przypadku jej spłaty przez osobę trzecią, nabywa ona wierzytelność do wysokości dokonanej spłaty. Spłata wierzytelności przez poręczyciela prowadzi do wstąpienia w prawa zaspokojonego wierzyciela na podstawie art. 518 § 1 pkt 1 kc, a wzajemne obowiązki poręczyciela i dłużnika wobec siebie w razie spłacenia długu określają przepisy art. 885 i 886 kc (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 3 października 2013 r., IACa 254/13 - nie publ.)

Dokonując podsumowania rozważań dotyczących zagadnienia subrogacji ex lege oraz jej skutków, stwierdzić należy, że tak określone stosunki prawne pomiędzy powodem, a dostawcami należy zaliczyć do kategorii czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, co dla skuteczności tej czynności wymaga zgody organu założycielskiego pozwanego szpitala. Ponieważ zgody takiej strony tych umów nie uzyskały, dokonane przez nich czynności dotknięte są sankcją nieważności na podstawie art. 54 ust. 6 ustawy o działalności leczniczej w związku z art. 58 § 1 k.c.

W ustalonym stanie faktycznym nie poczyniono takich ustaleń, które przemawiałyby za uznaniem pozorności czynności prawnych poręczenia zawartych w umowach łączących strony. Jakkolwiek Sąd Okręgowy przywołuje oceny prawne, odwołujące się do ukrytych umów cesji wierzytelności, to jednak wydaje się, że czyni to celem odniesienia się do różnorodnych stanów faktycznych funkcjonujących w powoływanych orzeczeniach Sądu Najwyższego. Marginalnie tylko sąd pierwszej instancji powołał się na zasady współzycia społecznego i nieważność czynności, będącą skutkiem ich naruszenia, jednakże nie było to konieczne wobec okoliczności faktycznych i prawnych niniejszej sprawy, gdyż zarzuty w tym przedmiocie nie zostały sformułowane w odpowiedzi na pozew.

Sąd Apelacyjny, uwzględniając jednak obowiązek zbadania z urzędu czy zastosowano właściwe prawo materialne (a więc art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 509 czy 518 k.c.), a także wobec zawarcia w apelacji zarzutów dotyczących naruszenia art. 83 k.c. stanowiącego o skutkach pozornej czynności prawnej oraz zarzutów naruszenia art. 58 § 2 k.c. w związku z art. 5 k.c., zauważa, że w świetle umowy łączących pozwanego szpital z dostawcami i umów tych ostatnich z powodem brak podstaw faktycznych uzasadniających przyjęcie pozorności czynności poręczenia. Stąd też płynąca z tych ustaleń ważność poręczenia stała się podstawą przyjęcia wstąpienia powoda w prawa zaspokojonego wierzyciela na podstawie art. 518 § 1 pkt 1 kc, a następnie dopiero ocena nieważności tej czynności z przyczyn określonych w art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej. Zagadnienie to również stała się przedmiotem orzecznictwa Sądu Najwyższego i sądów powszechnych (por. uchwałę Sadu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2012 r., IIICZP 10/12, OSNC 2012/10/117, wyrok Sądu najwyższego z dnia 6 czerwca 2014 r., ICSK 428/13 www.sn.pl, wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 10

października 2014 r., ICSK 22/14 i poprzedzający go wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie w sprawie IACa 254/13 oraz wyroki Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie w sprawach I ACa 375/ 13 i I ACa 556/14 - nie publ).

Jako bezzasadny należy uznać podniesiony przez powoda zarzut istnienia po jego stronie roszczenia wobec pozwanego z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Został on sformułowany w oparciu o art. 405 k.c., który stanowi, że ten, kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Po stronie pozwanego nie nastąpiło jednak przysporzenie majątkowe kosztem powoda. Spełnienie przez powoda świadczenia nastąpiło, bowiem na rzecz dostawcy, a nie na rzecz pozwanego.

Nie można w szczególności przyjąć, aby po stronie pozwanego wzbogacenie przybrało formę zmniejszenia jego pasywów, gdyż wobec nieważności podstawy świadczenia pozwany nie został zwolniony ze swego zobowiązania, ale nawet gdyby świadczone waźnie, to miałby obowiązek zapłaty tyle tylko, że względem powoda, a nie wobec dostawców.

Rozważając świadczenia powoda na płaszczyźnie jednego z przypadków bezpodstawnego wzbogacenia, a to art. 410 § 2 k.c., który stanowi, że świadczenie jest nienależne, jeżeli podstawa świadczenia odpadła, albo, jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna, co najwyżej można uznać, że wzbogacenie, w konsekwencji nieważnej czynności, powstało po stronie dostawcy. Świadczone bowiem w wykonaniu nieważnej czynności, mającej na celu niedopuszczalna zmiana wierzyciela (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2002 r., IIICKN 1500/00, OSNC 2002/11/140)

Wobec nie spełnienia ustawowych przesłanek bezpodstawnego wzbogacenia, zbędne stało się dopuszczenie i przeprowadzenie w postępowaniu apelacyjnym dowodów z przelewów należności z faktur wystawionych przez dostawców, które zostały zapłacone przez pozwanego przed i w części po wydaniu orzeczenia przez sąd pierwszej instancji.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda, jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. I § 6 pkt 6 w związku z § 13 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.